ŻYCIE GOSPODARCZE

Dwutygodnik poświęcony sprawom gospodarczym Polski Zachodniej

Organ Związku Fabrykantów T. z. w Poznaniu.

Redakcja i Administracja: Rzeczpospolita 1, II — telefon 25-95.

Redaktor przyjmuje w dni powszednie od godz. 11—1; Administracja od 9—3.

Poznań, dnia 15 października 1929

Prenumerata wynosi: w kraju z przesyłką rocznie 20 zł, półrocznie 10 zł, kwartalnie 5 zł, zagranicą z przesyłką rocznie 24 zł, półrocznie 12 zł, kwartalnie 6 zł. Numer pojedyńczy 1 zł.

NR. 20 Wydawca: *Związek Fabrykantów T. z. w Poznaniu.* **ROK 8**

Z powodu zamknięcia Powszechnej Wystawy Krajowej 1929.

Jak punktualnie otwartą została Powszechna Wystawa Krajowa 16 maja rb. tak na minutę została ona zamkniętą według programu, 30 września rb. o godzinie 6-ej wieczorem, aktem uroczystym, na którym byli obecni szereg przedstawicieli Rządu z 6-ma ministrami na czele. Pożegnalne mowy Prezesa Rady Głównej p. prezydenta C. Ratajskiego, Naczelnego Dyrektora Wystawy p. dr. St. Wachowiaka, Komisarza Wystawy Rządowej p. ministra Bertoniego, p. ministra Przemysłu i Handlu Eugenjusza Kwiatkowskiego i premjera p. Kazimierza Świtalskiego, który Wystawę zamknął, wykazały całkowity sukces Wystawy pod każdym względem. Trudno się pogodzić z myślą, że te olbrzymie okazy polskiej nauki i sztuki znikną bezpowrotnie, rozlecą się na wszystkie strony Rzeczypospolitej, tam skąd przyszły.

Przez kilka tygodni rozbrzmiewać będzie na rozległych terenach Wystawy gwar likwidacyjny, stuk młotów, szczękanie przesuwanych wagonów, a potem cisza zalegnie miejsca tryskające dotychczas życiem, gwarem i wesołością, miejsca gdzie ludność całej Polski naznaczyła sobie spotkanie.

I żal pozostałby w sercu jak na widok wspaniałego meteoru, który oświecił magicznem światłem noc ciemną, aby za chwilę zniknąć w przestworzach, gdyby P. W. K. była tylko meteorem nie pozostawiającym po sobie nic prócz pięknego wspomnienia.

Na szczęście Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu raczej porównać można z gwiazdą stałą, której promienie nie zgasną, lecz na długie lata i przez pokolenia całe szerzyć będą dobroczynne światło samowiedzy polskiej w własną siłę twórczą, zmysł gospodarczy i zamiłowanie pracy narodu polskiego.

Wystawę Krajową porównać można również z zwierciadłem, w którem się poraz pierwszy oglądał naród polski. Była lekcją poglądową dla sceptyków i niedowiarków, którzy zawsze twierdzą, że „obce musi być lepsze od swojego", którzy wiecznie narzekają na złe czasy, drożyznę, małe dochody, nieporządki w Polsce — którzy wreszcie uważali Wystawę za przedsięwzięcie ryzykowne, którego szereg katastrof sprowadzić miało na miasto, ba! na cały nawet kraj.

Była nieprzebranem źródłem studji, pogłębienia wszelkich wiadomości, nie tylko dla naszej młodzieży, która się entuzjastycznie zabierała do przeglądu wszystkiego co P. W. K. dawała, lecz dla wszystkich bez wyjątku, których ojczyste rzeczy interesują.

Była dowodem dziewiczej i niewyczerpanej energji narodu, który siły swoje twórcze zachował nienaruszone. Potrzeba było tylko zerwania kajdan, aby siły te rozwiązane, tworzyć zaczęły dobra duchowe i materjalne.

Była egzaminem wiary narodu w te siły żywotne i niewyczerpane w swoją przyszłość jasną i potężną.

Była wreszcie nauką wielką dla obcych, którzy Polskę uważali za twór przejściowy i gospodarczo utykający, który prędzej czy później udać się musi pod opiekę obcych. To co na Powszechnej Wystawie Krajowej widzieli zdumiewało ich wprost i wywracało ich dotychczasowe pojęcia o Polsce do góry nogami.

Jakich więc skutków spodziewać się należy po Powszechnej Wystawie Krajowej? Zaczniemy od gospodarczych.

Historja wszystkich wielkich wystaw wskazuje, że wystawy te przyczyniły się w wysokim stopniu do spotęgowania produkcji, żywszej wymiany dóbr, podniesienia się dochodów państwowych i wzmożenia się dobrobytu ogólnego. Wiadomo wszystkim, że P. W. K. natrafiła na bardzo ciężki okres gospodarczy krajowy. Katastrofalnie niskie ceny zboża odbijają się fatalnie na przemyśle, gdyż ludność wiejska, 70% ogółu ludności wynosząca, za mało zarabia.

Przemysł wskutek tego cierpi na brak zamówień i z trudnością zatrudnia swe załogi. Są gałęzie przemysłu specjalnie kryzysem dotknięte, które nawet redukują ilości zatrudnionych pracowników.

W tych warunkach trudno mówić o doraźnych sukcesach wystawy. Jedno z kardynalnych niedomagań naszych to brak pieniądza. Ludność za mało może robić oszczędności, co w języku fachowym nazywa się słabym postępem kapitalizacji. Są przecież kapitały ukryte w społeczeństwie, które się zachowują ostrożnie i zamiast iść do banków polskich lub do przemysłu, wolą się kryć po bankach zagranicznych, albo pleśnieć w pończochach.

Jest wielki procent ludzi, którzy z zasady kupowali wytwory zagraniczne, nie mając zaufania do towaru polskiego.

Wystawa wykazała dobitnie tym kategorjom naszego społeczeństwa, że pracą polskich rąk i mózgów, wysiłkiem robotnika, inteligenta i tych oszczędności narodu, które wolą w kraju pozostać jak bogacić zagranicę, rozrósł się w ostatniem dziesięcioleciu wielki przemysł, zdołający już dzisiaj w całości pokrywać potrzeby kraju.

Wytwórnie nasze wykazały, że mogą nawet konkurować z zagranicą pod względem cen. Tylko na polu udzielania kredytu nie mogą dotrzymać kroku zagranicznej konkurencji.

Należy się spodziewać, że kapitały polskie, przez rezultaty Wystawy przekonane, zrozumieją potrzebę udawania się do banków i kas kredytowych; poczuwać się będą do tego obowiązku wobec tego świata pracującego polskiego, który tak świetny zdał egzamin na P. W. K.

Niewątpliwie przyczyni się Wystawa miniona do propagandy własnej wytwórczości, do kupowania własnego towaru a omijania obcego a zbędnego.

Dalszym wielkim sukcesem P. W. K. było zainteresowanie naszym krajem zagranicy. Wystawa dała obcym pierwszy raz obraz kultury i nauki polskiej, gospodarstwa krajowego i administracji. Obraz dla zagranicy zgoła nieoczekiwany i rewelacyjny. Z niezliczonych głosów zwiedzających obcych, głosów prasy zagranicznej, przekonać się mógł każdy, że z racji P. W. K. Polskę dopiero odkrywano. Imponował im widok pracy wytężonej, organizacji, porządku i czystości. Jednozgodnem było przekonanie naszych gości, że naród polski wielkie ma walory moralne i materjalne i wielką przyszłość przed sobą. Nic nie wzbudza więcej zaufania u obcych, jak obraz pracy, ładu, czystości i porządku.

Pociągnie to za sobą niewątpliwie próby silniejszego nawiązania stosunków gospodarczych i finansowych jak to było dotychczas.

Wystawie zawdzięczać należy, żeśmy nawiązali odrazu serdeczne stosunki z całą Słowiańszczyzną. Dziesiątki tysięcy braci Słowian zwiedzało z wielkiem zainteresowaniem naszą Wystawę i cały kraj, składając hołd pracy polskiej. Uznano nas jako produkujące Państwo w Słowiańszczyźnie. Zważywszy, żeśmy do tego zaszczytnego miana nie pretendowali a dobrowolnie nam je przyznano, uważać to należy za sukces polityczny najwyższej wagi.

Jeżeli inicjatorom Wystawy przyświecała myśl przewodnia, aby zgromadzić w Poznaniu wszystkie szczepy polskie i że na tym terenie bezpartyjnym i bezklasowym jest miejsce wzajemnego poznania się braci rozdzielonych sztucznie przez półtora wieku, to zamiar ten uwieńczony został pełnym sukcesem. Serce nam rosło na widok licznych wycieczek, Ślązaków, Podhalan, Hucułów, Wołyniaków, Pińczuków, Litwinów, Kaszubów p. p. którzy wszyscy tutaj czuli się jak w domu. Tutaj wzrosło poczucie jednostki, że należy do kraju wielkiego i bogatego.

Tutaj zcementowaną została jedność wszystkich dzielnic Rzeczypospolitej i przypieczętowane braterstwo wszystkich polskich szczepów.

Najważniejsze przytem, że wystawę zwiedziło 400 tysięcy dzieci szkolnych ze wszystkich zakątków kraju. Ani na chwilę wątpić nie należy, że to młode pokolenie rozsadnikiem będzie bezpośrednim kultu do pracy, do rzeczy swojskich, do popierania wytwórczości polskiej. Przekonało się ono naocznie, że „Polska to rzecz wielka."

Niewątpliwie wykazała Powszechna Wystawa Krajowa także braki naszego gospodarstwa narodowego. Musiała je wykazać przy tak ścisłym materjale statystycznym, który obejmował każdą dziedzinę nauki i sztuki, administracji, rolnictwa, przemysłu etc.

Lecz braki te przez P. W. K. jaskrawo na wierzch wydobyte, pozwolą nam w krótkim czasie, słabe te miejsca należycie uzupełnić. Wykrzeszemy dalsze wysiłki energji i tężyzny — staną nowe bataljony do pracy gotowe i luki zapełnią.

Uprawnia nas do tej pewności sukces Powszechnej Wystawy Krajowej, ten triumf ducha polskiego i pracy polskiej, przebogaty i pierwszy od chwili odzyskania naszej niepodległości.

P. W. K. to pobudka, która dotrze do wszystkich zakątków, do najskromniejszej nawet chaty naszej pięknej Ojczyzny. To hejnał budzący gnuśnych i ospałych — sceptyków i niedowiarków — do nowej pracy i nowych wysiłków.

Trudną drogę przebyliśmy i trudną mamy jeszcze przed sobą. Ale na tej drodze stanęła wysiłkiem zgodnym całego narodu, P. W. K. jako drogowskaz, jako latarnia morska, która pokoleniem wskazywać będzie drogę właściwą, drogę wiodącą do zupełnej niezależności narodu polskiego, do szczęścia i dobrobytu każdej jednostki.

S. Samulski.

Światowe horoskopy gospodarcze, a najbliższe zadanie polskiej polityki gospodarczej.

Pod tym tytułem wygłosił p. Dr. Battaglia na zjeździe Zrzeszenia Związków Przemysłowych Zachodniej i Południowej Polski we Lwowie dnia 7 września rb. obszerny referat.

Referat ten podajemy poniżej do wiadomości w krótkiem streszczeniu:

„Gospodarstwo światowe jest znowu ciężko chore. Tym razem jednak nie brak sił, zniszczonych przez wielką wojnę, — jak to było w pierwszych latach po wojnie, ale raczej ich znaczny wzrost i nadmiar.

Mamy przecież do czynienia równocześnie z istotną hiperprodukcją rolniczą oraz z istotną lub potencjonalną hiperprodukcją przemysłową. Zdawałoby się tedy, że te dwa zjawiska winne nawzajem się neutralizować, a wypadkową winno być podniesienie ogólnego dobrobytu pod formą zwiększenia konsumcji. Tymczasem, pewne obszary gospodarcze opływają w dostatki, inne cierpią wskutek nadmiaru produkcji, inne mniej wogóle produkują niż przed wojną. — Następnie należy stwierdzić, jako zjawisko dość powszechne, nadmiar rąk do pracy, bezrobocie jest zjawiskiem stałem i znacznem.

Dalej należy stwierdzić, że w ostatnich latach regeneracja kapitałów zniszczonych przez wojnę poczyniła olbrzymie postępy i odrobiła w sumie już bardzo dużą część zniszczenia wojennego.

Jak widzimy z powyższego, gospodarstwo światowe choruje obecnie nie na brak sił produkcyjnych, lecz choroba jego wynika z zaburzeń obiegowych, w szczególności z zaburzeń w zakresie wymiany towarów, kapitałów i pracy ludzkiej. Prawie wszystkie państwa starają się hamować import z zagranicy i forsować eksport swoich wyrobów. Olbrzymie kapitały skoncentrowane w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej i Francji, promieniują do krajów zdekapitalizowanych w mierze bardzo niedostatecznej. W końcu te państwa, które przed wojną przyjmowały z łatwością nadwyżki ludności z krajów przeludnionych, obecnie zamykają się możliwie szczelnie przeciw emigracji zagranicznej.

Polska stoi wobec następujących konkretnych ujemnych zjawisk pochodzenia „światowego":

1. Zbyt nadmiaru polskiej produkcji zagranicą doznaje dalszych (i to po części nowych) utrudnień.
2. Zacieśnienie światowego rynku pieniężnego, co tamuje obecnie prawie zupełnie dalszy dopływ kapitałów zagranicznych na dłuższe lokaty do Polski.
3. Refleks światowego przesilenia rolniczego, który wyraża się w katastrofie za niskich cen zboża. Zniżka cen zboża, mąki i chleba nie może być dostateczną kompensatą dla przemysłu i handlu, ani dla budżetów publicznych wzamian za zmniejszoną w znacznie wyższym stopniu siłę kupczą rolnictwa.

Mimo, że horyzont gospodarczy zasnuł się ciężkiemi chmurami, niema powodu do pesymizmu, albowiem trudniejsza sytuacja gospodarcza zastaje nas o wiele silniejszymi i odporniejszymi, niż byliśmy przed paru laty. Recesja, która trwa już blisko od trzech kwartałów, bynajmniej nie zdradza tendencji przejścia w ostre przesilenia. Mimo wielkiej liczby protestów wekslowych i wielkich, rzeczywistych trudności płatniczych, wypłacalność gospodarstwa krajowego jest jeszcze względnie dobra a efektywne straty są jeszcze stosunkowo niezbyt wielkie.

Zresztą ostatnie dnie sierpnia i początek września przyniosły w wielu gałęziach pewne sezonowe ożywienie zbytu, a po części także i pewne chwilowe zwiększenie produkcji. Oczywiście w danych warunkach trudno jest liczyć na to, by to ożywienie miało długi oddech.

Na tle powyższego układu stosunków oraz wspomnianych horoskopów światowych nie trudno jest w kilku zasadniczych tezach ująć program gospodarki i polityki gospodarczej Polski na najbliższy czas.

Tezy te są następujące:

1. Wobec znikomych szans dopływu długoterminowych lokat zagranicznych — krótkoterminowe bowiem są i teraz względnie dostateczne — na pierwszy plan wysuwa się konieczność forsownej kapitalizacji wewnętrznej a więc gospodarki oszczędnościowej we wszystkich budżetach prywatnych i publicznych. Gdy w latach 1927 i 1928 mieliśmy prawo cieszyć się ze znacznego wzrostu konsumcji, któremu to wzrostowi swój wzrost i swoją lepszą rentowność zawdzięczała produkcja, to obecnie znów na odmianę nie powinniśmy myśleć tyle o zwiększaniu konsumcji, co o zwiększaniu oszczędności.

2. W ścisłym związku z tą podstawową tendencją stoi postulat utrzymania i zwiększenia osiągniętej nareszcie aktywności bilansu handlowego, która pozwoli rosnące oszczędności krajowe oraz napływające z zagranicy krótkoterminowe kredyty używać na cele racjonalizacji i potanienia produkcji, a temsamem znowu także na racjonalne i ostrożne podnoszenie konsumcji i równocześnie na dalszą kapitalizację wewnętrzną — zamiast jak dotąd, na pokrywanie deficytu bilansu handlowego.

3. Poważnym hamulcem przedsiębiorczości prywatnej, a temsamem i kapitalizacji wewnętrznej twórczej, jest ten odłam etatyzmu, który przez samych reprezentantów rządu został określony jako zbędny i szkodliwy.

4. Aktywizacja bilansu handlowego na stałe w sensie hamowania importu zbędnego (w pierwszym rzędzie środkami gospodarczemi o ile możności nie policyjnemi) oraz rozwijania eksportu zdrowego t. j.

ile możności nie premjowanego, zależy znowu od zrównania warunków produkcji polskiej z warunkami produkcji zagranicznej, a więc od zmniejszenia i sprawiedliwego rozłożenia wszelkich ciężarów publicznych, które nadmiernie (w porównaniu z innemi warstwami społecznemi) obciążają przemysł i handel, od reformy podatkowej, która będzie tem łatwiejszą, im bardziej administracja państwa i samorządów przejmie się zasadą oszczędności, zwłaszcza w zakresie t. zw. wydatków nieproduktywnych, temsamem także od usprawnienia tej administracji oraz od stopniowego ograniczenia funkcji państwa, niemniej jak funkcji samorządu terytorjalno - politycznego na rzecz prawdziwego samorządu zawodowego, między innemi i gospodarczego. Przebudowa ustroju państwa wogóle powinna iść w kierunku odciążenia centrali politycznych tj. samego państwa i samorządu terytorjalnego na rzecz samorządu zawodowego.

5. Doświadczenie okazało, że różne dotąd przedsiębrane eksperymenty w zakresie polityki zbożowo-mącznej tylko zaostrzają ujemne refleksy wszechświatowego przesilenia rolniczego na położenie rolnictwa krajowego bez korzyści dla gospodarstwa społecznego w jakimkolwiek innym kierunku. Wobec tego w danej sytuacji należy interwencjonizm państwa w zakresie zbożowo-mącznym ograniczyć, wyłącznie tylko do odpowiedniej ochrony celnej dla produktów rolniczych oraz do popierania wywozu płodów rolniczych, choćby nawet w pewnych sezonach przyszło nawet te płody reimportować.

6. Jest obowiązkiem całego społeczeństwa, a szczególnie sfer gospodarczych — obowiązkiem, zresztą zgodnym i instynktem samozachowawczym — nie przetwarzać obecnej recesji materjalnej na recesję psychologiczną, lecz uprzytamniając sobie, z jakich to ciężkich przejść w ciągu ostatnich lat 15-tu wyszliśmy, względnie obronną ręką, oraz o ile obecne nielatwe położenie jest jednak lepsze od tego, cośmy przeżywali np. w latach 1924 do 1926 ,utrzymywać się nadal w zdrowym optymiźmie . Optymizm bowiem, który nie zapoznaje wprawdzie trudności, ale zawsze wytwarza wolę do nich konsekwentnego i energicznego zwalczania, jest atmosferą niezbędną dla wszelkiej ludzkiej twórczości i pierwszą gwarancją jakiego takiego przetrwania ciężkich czasów.

Działalność międzyministerjalnej komisji popierania eksportu.

Poniżej podajemy wydaną t. zw. „Instrukcję C" w sprawie popierania tranzakcyj pionierskich.

Na szczególną uwagę w nowej instrukcji zasługuje, że kredyt bezprocentowy, długoterminowy za podkładem weksli własnych może być udzielany nawet na prace przygotowawcze do eksportu i to przedewszystkiem branżowym organizacjom eksportowym. Poinformowano nas dodatkowo, że na takie prace przygotowawcze do eksportu, a więc np. na ekspedycje agentów podróżujących dla zbadania zagranicznych rynków zbytu można będzie uzyskać nawet subwencje (bezzwrotne) względnie, że w razie osiągnięcia rezultatów przy przyznaniu kredytu na taki cel, kredyt ten będzie ewentualnie odpisany. O ile środki komisji będą wzrastały, to na § 8 instrukcji z czasem może się oprzeć **system udzielania kredytów na produkcję eksportową,** tak ważny dla całego szeregu drobnych zautomizowanych gałęzi przemysłu, oczywiście o ile te gałęzie zostaną dla celów eksportowych odpowiednio zorganizowane.

Instrukcja C

dla Międzyministerjalnej Komisji Popierania Eksportu w sprawie popierania tranzakcyj pionierskich

§ 1.

Jako tranzakcje pionierskie uważa się pierwsze w danym zakresie tranzakcje eksportowe, dokonane na nowe rynki zbytu względnie dotyczące towarów, na dane rynki zbytu dotychczas z Polski nie eksportowanych. Tranzakcje pionierskie powinny posiadać cechy uzasadniające możliwość dalszego samoistnego rozwijania się danej dziedziny eksportu.

Jako rynki nowe w rozumieniu niniejszem instrukcji uważa się również te zagraniczne rynki zbytu, na które eksport polski dokonywany był za obcem pośrednictwem.

§ 2.

Firmom dokonywującym tranzakcyj pionierskich (§ 1) może być z tytułu tych tranzakcyj udzielana pomoc finansowa. Poza formami tej pomocy, określonemi w instrukcjach A. i B., pomoc finansowa może być udzielana także w postaci subwencyj zwrotnych. W wypadkach wyjątkowych, zasługujących na szczególne uwzględnienie, może Komisja przyznać subwencję bezzwrotną lub kredyt

Wysokość subwencji lub kredytu zależna jest w każdym poszczególnym wypadku od oceny okoliczności faktycznych tranzakcji eksportowej i firmie nie przysługuje żadne prawo reklamacji co do wysokości subwencji.

Subwencje, zarówno zwrotne jak i bezzwrotne oraz kredyty, będą uważane za środek pomocy, stosowanej wyjątkowo i tylko wówczas, gdyby pomoc przyznana w trybie instrukcji A. i B. (ulega stopa kredytowa i bonifikacja podatku przemysłowego) okazała się niewystarczającą lub niemożliwą.

§ 3.

Zakwalifikowanie tranzakcji eksportowej, jako pionierskiej, jako też przyznania subwencji lub kredytu oraz określenie ich wysokości, następuje w drodze jednomyślnej uchwały Komisji, powziętej na prawomocnem posiedzeniu i nie inaczej, jako po przedstawieniu Komisji przez Sekretarjat wyników badania tranzakcji (§ 4).

§ 4.

Badanie tranzakcji eksportowej winno dotyczyć wszelkich istotnych okoliczności faktycznych firmy eksportowej, tranzakcji i rynki zbytu, a w każdym razie winno w sposób niewątpliwy wyjaśnić:

a) czy stan produkcji danego towaru w kraju zabezpiecza należycie stałą nadwyżkę eksportową,
b) czy zabiegająca o subwencje firma jest solidną pod względem kupieckim, oraz jaka jest jej siła finansowa, zdolność i natężenie produkcji, poprzednia działalność eksportowa,
c) czy towar posiada należyte właściwości jakościowe,
d) czy rynek zbytu jest pożądany, t. j.

1. czy zacieśnienie z nim stosunków handlowych zgodne jest z zasadniczemi wytycznemi państwowej polityki gospodarczej,
2. czy opanowanie go przez polską ekspansję jest za małe w porównaniu z istniejącemi a niewyzyskanemi możliwościami,
3. czy rynek ten może być uważany za bazę do rozwijania ekspansji handlowej do krajów sąsiadujących.

§ 5.

Wśród tranzakcyj pionierskich te będą miały pierwszeństwo do pomocy finansowej, które będą maksymalnie wykorzystywały polskie środki transportowe, a więc koleje polskie, porty polskie oraz polskie linje okrętowe.

§ 6.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie może Komisja w drodze jednomyślnej uchwały z zachowaniem przepisów § 3 przyznać subwencję zwrotną lub bezzwrotną także dla czynności przygotowawczych, połączonych ze zbadaniem danego rynku zbytu, względnie ze zbadaniem możliwości eksportu na dany rynek, jako też dla tranzakcyj reeksportowych.

§ 7.

Subwencje zwrotne nie wymagają specjalnego zabezpieczenia poza zwykłem zobowiązaniem zwrotu. Subwencje bezzwrotne przyznawane będą z zastrzeżeniem zwrotu, gdyby zachodziły okoliczności, przewidziane w § 9 regulaminu Międzyministerjalnej Komisji Popierania Eksportu.

§ 8.

W szczególnych wypadkach Komisja może przyznać firmie eksportującej długoterminowy, nieoprocentowany lub niskoterminowy kredyt zwrotny w wysokości niezbędnej do zrealizowania pionierskich tranzakcyj eksportowych lub nawet prac przygotowawczych dla eksportu, w tym ostatnim wypadku przedewszystkiem dla specjalnych branżowych organizacyj eksportowych (Syndykaty sprzedaży eksportowej, zrzeszenia zawodowe, eksportowe itp.).

Pomoc kredytowa udzielana będzie z zabezpieczeniem w formie złożenia weksli własnych firmy wzgl. instytucji.

Udzielanie powyższych kredytów uzależnione będzie od zbadania zamierzonej tranzakcji w myśl § 4 i od jednomyślnej uchwały Komisji (§ 3).

Eksport do republik zakaukaskich.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych Departament Konsularny skierowało do naszego Centralnego Związku w Warszawie dnia 5. 9. 29 r. pod Nr. K. III. c. 11760/29 następujące pismo:

„Konsulat Generalny w Tyflisie czyni stale zabiegi na terytorjum swego urzędowania w kierunku wyjaśnienia możliwości nawiązania stosunków ekonomiczno-handlowych między Polską a republikami Zakaukaskiemi oraz możliwości tranzytowych przez te kraje dla towarów polskich.

W tym celu Konsulat prowadzi prace, celem zaznajomienia sfer gospodarczych zakaukaskich z wytwórczością polską i możliwością korzystnego importu towarów polskich, mniemając, że takie stałe informowanie musi z czasem obudzić zainteresowanie się produkcją polską i dać pewne rezultaty.

W pracy tej, narazie bardzo niewdzięcznej i trudnej, istotną pomocą dla Konsulatu byłoby posiadanie materjału propagandowo-reklamowego firm i organizacyj polskich, gdyż w znacznym stopniu ułatwiłoby nawiązanie i podtrzymanie kontaktu z lokalnemi organizacjami gospodarczemi.

Materjałów tego rodzaju posiada dotychczas Konsulat Generalny w Tyflisie bardzo niewiele, wobec czego Ministerstwo Spraw Zagranicznych prosi o nadesłanie katalogów, prospektów ew. próbek (wraz z podaniem cen) firm względnie branż następujących: metale półszlachetne (cynk, cyna, ołów), garbniki, farby chemiczne, olejki eteryczne, materjały do szlifowania, szkła optyczne, urządzenia fabryk tekstylnych, chemicznych, maszyn górniczych, urządzenia tartaków, narzędzia i maszyny rolnicze, wstążki kinematograficzne, materjały piśmienne i kancelaryjne itp.

Ministerstwo Spraw Zagranicznych zaznacza, że po otrzymaniu wspomnianych materjałów prześle je do Konsulatu Generalnego R. P. w Tyflisie, która to placówka na wszelkie zapytania polskich firm i organizacyj gospodarczych udziela w ramach możliwości szczegółowych wyjaśnień.“

Podatek komunalny od samochodów.

W powołaniu się na nasze ogłoszenie w Nr. 16/29 „Życia Gospodarczego“ nadmieniamy, iż Ministerstwo Spraw Wewnętrznych nie wydało generalnego zarządzenia, aby komuny miejskie i powiatowe nie pobierały podatku komunalnego od samochodów osobowych, które konieczne są dla celów zarobkowych w przedsiębiorstwie, gdyż komuny posiadają autonomję, a tem samem w powierzonym zakresie prawo do ustanowienia samoistnych podatków. Ministerstwo wydało jednak statut wzorowy do ciał komunalnych, który przewiduje zwolnienie tego rodzaju samochodów od podatku komunalnego.

Mamy nadzieję, że władze komunalne dostosują się do wydanego przez Ministerstwo statutu wzorowego, i że najpóźniej od 1. 1. 30 podatek ten upadnie. Izba Przemysłowo-Handlowa wyda odnośne zaświadczenie niezbędności. Związek nasz będzie się nadal sprawą tą interesował i P. T. Członków o przebiegu starań informował.

Ograniczenie egzekucji podatku przemysłowego od obrotu za rok 1928.

W myśl przepisów ustawy, Urzędy Skarbowe są obowiązane ściągnąć w drodze egzekucji wymierzony podatek w pełnej wysokości, złożenie bowiem odwołania nie zwalnia od obowiązku uiszczenia podatku. Egzekucja taka w wielu wypadkach rujnuje wprost płatnika, gdyż zajęte towary sprzedawane są na licytacji przeważnie za bezcen.

Chcąc przyjść z pomocą takim płatnikom, Ministerstwo Skarbu poleciło okólnikiem L. D. V. 8518/I/29 naczelnikom Urzędów Skarbowych przeprowadzić — bądź osobiście, bądź przy współudziale członków Komisyj szacunkowych względnie rzeczoznawców, zaproszonych według uznania tychże naczelników — przedwstępne zbadanie odwołań od wymiaru podatku od obrotu za r. 1928 i w zależności od wyników badania, ograniczyć narazie egzekucję podatku obrotowego od kwot, przypadających od obrotu, prowizorycznie przy badaniu odwołań ustalonych. Ponadto jeszcze jedną korzyść odniesie płatnik z tego prowizorycznego rozpatrzenia odwołania, a mianowicie: naczelnicy urzędów skarbowych, odpowiednio do zmniejszonych prowizorycznie kwot podatku ograniczą również wysokość zaliczek kwartalnych za r. 1929.

Choć powyższe prowizoryczne zbadanie odwołania wielkiej ilości tych odwołań jest rzeczą nader wskazaną, by w razie wszczęcia egzekucji podatku obrotowego za r. 1928 płatnik złożył podanie do naczelnika urzędu skarbowego z prośbą o przyspieszenie prowizorycznego badania odwołania od wymiaru

podatku, a przedewszystkiem o tymczasowe wstrzymanie dalszych kroków egzekucyjnych, przynajmniej w stosunku do kwoty podatku, przez płatnika w odwołaniu kwestjonowanej. Zaznaczamy, iż nie należy bynajmniej czekać, aż przyjdzie egzekutor po zwózkę zajętych towarów, lecz niezwłocznie tuż po zajęciu, należy wnieść powyższe podanie. W ten sposób płatnik uniknie zbędnych kosztów egzekucyjnych.

Interpretacja pojęcia zużycia w myśl artykułu 7 p. a. ustawy o podatku przemysłowym.

Sprawa interpretacji artykułu 7 p. a. ustawy o podatku przemysłowym nie jest jeszcze w Ministerstwie Skarbu ostatecznie załatwiona. Ministerstwo Skarbu stoi przeciwnie na tem stanowisku, że wobec całego szeregu spraw, wiszących jeszcze w Najwyższym Trybunale Administracyjnym, nie nadeszła chwila do zmiany okólnika Nr. 190, zawierającego znaną wszystkim sferom gospodarczym niekorzystną interpretację Ministerstwa Skarbu.(Wprawdzie był projekt podobny rozważany w Ministerstwie Skarbu i projekt ten został nawet przedłożony obecnemu Kierownikowi Ministerstwa Skarbu do aprobaty, jednakże aprobaty tej narazie nie uzyskał. Wobec tego obowiązuje wszystkie władze skarbowe nadal wspomniany co dopiero okólnik, z temi jedynie zmianami, które wynikają z pewnych orzeczeń Trybunału Administracyjnego, przesłanych władzom skarbowym do wiadomości i zastanowienia się.

Wskutek rozesłania tych orzeczeń Trybunału Administracyjnego władze skarbowe są zobowiązane do stosowania rozszerzającego pojęcia zużycia do tych artykułów, o których wyraźnie owe orzeczenie mówi, a więc do cegły, plomb itp., a nie są np. zobowiązane do stosowania ich do cementu, mimo pełnej analogji z cegłą.

Interpretacja rozporządzenia o umowie o pracę robotników.

Między artykułem 11 ust. 4a rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16. III. 1928 r. o umowie o pracę robotników Dz. U. Nr. 35/28, a artykułem 16 ust. 2 tego samego rozporządzenia istnieje pewna sprzeczność. Na skutek odnośnej interpretacji otrzymał Związek Przemysłowców w Krakowie od inspektora pracy następujące informacje: „W czwartym tygodniu choroby robotnika można do niego wystosować list polecony, w którym mu się zaznacza, że o ile nie stawi się w pewnym dniu (ostatni dzień czwartego tygodnia) do pracy, stosunek służbowy rozwiązuje się automatycznie bez wypowiedzenia. O ile takiego listu nie wystosowano i cztery tygodnie minęły, musi się mu wypowiedzieć ustawowo na 14-cie dni — chyba, że w regulaminie pracy zamieszczoną jest w książeczce obrachunkowej danego robotnika uwaga, że niestawiennictwo do pracy z powodu 4-tygodniowej choroby usprawiedliwia rozwiązanie umowy bez wypowiedzenia.“

Urlopy robotnicze w przedsiębiorstwach sezonowych.

Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej pismem z dnia 9 września b. r. Nr. 2369/P. T. komunikuje w tej sprawie, co następuje:

1. Cegielnie, w których praca przy wyrobie cegły i jej wypale bywa zawieszana stale w pewnym okresie roku i trwa krócej niż 10 miesięcy w roku, są zwolnione od obowiązku udzielania pracownikom, zatrudnionym przy powyższych robotach urlopów wypoczynkowych.
2. Działy cegielni, w których praca trwa w ciągu całego roku, są objęte przepisami ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. R. P. Nr. 40 poz. 3:34).
3. Pracownicy, którzy pracują w cegielniach nawet „sezonowych“ w ciągu całego roku, posiadają prawo do urlopu zgodnie z przepisami wyżej wymienionej ustawy.
4. Cegielnie, które pracują w ciągu całego roku, względnie z krótkiemi przerwami, są objęte przepisami ustawy o urlopach.

W sprawie poboru zaległości z tytułu podatku majątkowego.

Ministerstwo Skarbu wysłało do wszystkich Izb i Urzędów Skarbowych poniżej podany okólnik L. D. V. 3991/2:

„Celem osiągnięcia preliminowanych wpływów budżetowych, Ministerstwo Skarbu, uwzględniając jednocześnie konieczność wyrównania między poszczególnemi grupami ciężaru podatkowego, zarządza dalszy częściowy pobór zaległości z tytułu podatku majątkowego w sposób następujący:

a) dla płatników I grupy kontyngentowej od 5 stopnia wzwyż skali podatkowej — wyznacza się nową ratę w wysokości 1 proc. od wartości majątku, przyjętej prawomocnie za podstawę wymiaru podatku majątkowego,

b) dla płatników II i III grup kontyngentowych od 5 stopnia wzwyż skali podatkowej — wyznacza się nową ratę w wysokości 0,6 proc. od wartości majątku, przyjętej prawomocnie za podstawę wymiaru podatku majątkowego.

Rata ta płatną będzie w terminie do dnia 10 grudnia 1929 r.

W wypadkach sprostowania wartości majątku na skutek odwołań, wzgl. w drodze nadzoru, należy za podstawę obliczenia nowej raty przyjąć sprostowaną wartość majątku.

Sposób przypisu zarządzonej niniejszym okólnikiem raty w nowych księgach bierczych zostanie podany w osobnem pouczeniu przy rozesłaniu tych ksiąg.

O wysokości płatnych na podstawie niniejszego zarządzenia kwot, należy zawiadomić płatników pisemnie według następującego wzoru:

WZÓR.

Izba Skarbowa . . . .
Urząd Skarbowy . . . .
Kasa Skarbowa . . . .
Do
P . . . .
. w . . . .

W myśl ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o podatku majątkowym (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 746) przypadała do zapłaty w terminie do końca 1926 r. tytułem podatku majątkowego kwota . . . . zł.

Pobór powyższej kwoty został przez Ministerstwo Skarbu ograniczony do kwoty . . . . zł, tak, że pozostaje obecnie jeszcze do pobrania zaległość w kwocie . . . . zł.

Na poczet powyższej zaległości winien Pan uiścić w terminie do dnia 10 grudnia 1929 roku kwotę . . . . zł.

W razie nieuiszczenia we wskazanym terminie wyżej oznaczonej kwoty będzie ona ściągnięta przymusowo wraz z karami za zwłokę i kosztami egzekucyjnemi.

Czternastodniowy termin ulgowy niema zastosowania w niniejszym wypadku.

. . . . dnia . . . . . . 1929 r.

(pieczęć)

Powyższe zawiadomienie należy doręczyć płatnikom najdalej do dnia 1 listopada 1929 r.

Płatnikom, którzy uiścili pewne sumy ponad płatny dotychczas podatek majątkowy, nadwyżkę zaliczy się na pokrycie należności, przypadających do zapłaty w myśl nin. okólnika.

Powyższych płatników należy tylko wezwać do uiszczenia różnicy, przypadającej jeszcze do zapłaty.

Druki zawiadomień roześle Ministerstwo Skarbu Izbom Skarbowym.

O otrzymaniu okólnika doniosą Urzędy Skarbowe bezzwłocznie Izbom Skarbowym.

Warszawa, dnia 16 lipca 1929 r.

Kierownik Ministerstwa Skarbu
(—) Ignacy Matuszewski.

Rozporządzenia Władz.

Dziennik Urzędowy Min. Skarbu Nr. 24/29 ogłasza m. i. następujące okólniki:

Z dnia 9. 7. 29 L. D. V. 3230/4. 29:

Okólnikiem Nr. 226 z dnia 11 lipca 1927 r. L. DPO. 4904/III Ministerstwo Skarbu wyjaśniło, że w wypadku, gdy prawomocnym wyrokiem Sądu zostanie uchylone orzeczenie karne władzy skarbowej, wydane na podstawie art. 98 ustawy o państwowym podatku przemysłowym, powinny władze skarbowe umarzać jedynie nałożone kary, nie zaś należność wzgl. dopłatę do świadectwa przemysłowego.

Ponieważ wyjaśnienie to stoi w sprzeczności z wyrokami Najwyższego Trybunału Administracyjnego i Sądu Najwyższego, Ministerstwo Skarbu uchyla powołany okólnik Nr. 226 i zarządza, aby w wypadkach wyżej wymienionych umarzano nietylko nałożone kary, ale również należność za świadectwo przemysłowe. Zwraca się jednak uwagę na to, że umorzenie należności za świadectwo przemysłowe na skutek wyroku sądowego nie ma wpływu na obowiązek nabycia świadectwa przemysłowego wzgl. jego kategorję w okresie podatkowym nieobjętym wyrokiem sądu.

Z dnia 17. 7. 29 r. L. D. V. 3989 2. 29

dotyczący delegatów i rzeczoznawców ,których podać mają Izby Przemysłowo-Handlowe władzom skarbowym dla celów wymiaru podatku dochodowego.

Ministerstwo Skarbu zarządza, aby władze wymiarowe wykorzystały jak najszerzej dane, które dostarczą rzeczoznawcy.

Związek nasz przedstawił Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu i Bydgoszczy kandydatów na delegatów i rzeczoznawców, którzy bronić będą interesów naszych członków.

Wydawnictwa.

Państwowy Instytut Eksportowy wydał książkę p. t. „Rynki Zbytu“. Książka ta około 1000 stron druku zawiera monografję o blisko 100 krajach, ujęta ściśle praktycznie z punktu widzenia potrzeb handlu zagranicznego, zwłaszcza zaś eksportu.

Wydawnictwo to polecamy zainteresowanym przedsiębiorstwom, zaznaczając, że nabyć je można za cenę 26 zł. — w Państwowym Instytucie Eksportowym (Elektoralna Nr. 2) lub w księgarniach: Gebethner i Wolff oraz Trzaska, Ewert i Michalski.

Stosunki handlowe z zagranicą.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu komunikuje nam o możności nawiązania stosunków handlowych z zagranicą.

Firma **angielska** pragnie importować z Polski skóry baranie.

Firma **francuska** poszukuje w Poznaniu przedstawiciela na samochody marki „Renault“.

Firma **kolombijska** (Ameryka Płd.) pragnie otrzymać przedstawiciela firm polskich ze względu na branżę.

Firma **austrjacka** z branży radjowej poszukuje przedstawiciela na woj. Poznańskie.

Firma **wiedeńska** pragnie nawiązać stosunki handlowe z firmami polskiemi z branży cukierniczej.

Firma **francuska** pragnie eksportować do Polski wszelkie jarzyny, głównie sałatę.

W Izbie Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu jest do przejrzenia spis firm **amerykańskich,** pragnących nawiązać stosunki handlowe z firmami polskiemi.

W **Tyflisie** znajdą zbyt następujące artykuły: cynk, cyna, ołów, garbniki, farby chemiczne, oleje eteryczne, materjały do szlifowania, szkła optyczne, urządzenia fabryk tekstylnych, chemicznych, maszyn górniczych, urządzenia tartaków, narzędzia i maszyny rolnicze, wstążki kinematograficzne, materjały piśmienne i kancelaryjne. Bliższych informacyj udziela Izba.

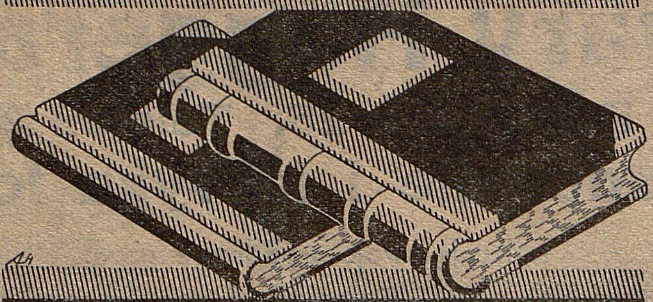
Firmom nienależącym do okręgu Izby Przemysłowo-Handlowej w Poznaniu udziela Izba informacyj po uiszczeniu opłaty manipulacyjnej w wysokości 3. —zł.

Wyroby firm krajowych, godnych polecenia:

Ceny ogłoszeń w dziale niniejszym wynoszą 25,— zł za 1 wiersz na rok 1929.

KSIĘGI HANDLOWE

KRĘGLEWSKIEGO

Znaczek fabryczny

Znaczek fabryczny

Fabryka Wyrobów Metalowych

dawn. **S. Jabłoński** sp. z o. odp.

Poznań, ul. Franciszka Ratajczaka 17, telefon 30-03. — Adres telegraficzny: „Famet“

Wytwarzamy:

Guziki i spinki do bielizny męskiej, oznaki i medale dla wojska i towarzystw, oczka i haczyki do obuwia, łańcuszki dla zakładów instalacyjno-wodociągowych.

Wyłączni dostawcy oznak P.W.K., L.O.P.P., T.C.L., W.T.K.R., Tow. Młod. Polskiej i t. d.

Zatrudniamy 150 pracowników. Zatrudniamy 150 pracowników.

ZŁOTY MEDAL

najwyższą nagrodę, wydaną w Pawilonie Konfekcyjnym na Poznań

przyznano na P. W. K. naszej wykwintnej odzieży męskiej, odznaczającej się

niezrównanym krojem, pierwszorzędnem wykonaniem i najnowszemi fasonami.

Wyroby nasze, wyróżniające się pod każdym względem od konkurencyjnych, mają ustaloną sławę i zdobyły rynek zbytu w całej Polsce i zagranicą.

Do nabycia w każdym, pierwszorzędnym magazynie konfekcyjnym — w Poznaniu w naszym Oddziale Detalicznym przy STARYM RYNKU 55

Przy zakupie wykwintnej odzieży męskiej prosimy zważać na obok umieszczony znak fabryczny, gdyż tylko ten znak świadczy o prawdziwości wyrobów naszych **„Wykwint“.**

Odzież nasza chlubą Polski

W. Lewandowski i Ska

Mech. fabryka wykwintnej odzieży męskiej i dla chłopców

ulica Wielka 11 Poznań Tel. 1299 - 4191 - 7081

Redakcja i Administracja: Rzeczypospolita 1 — Czcionkami Drukarni Polskiej S. A. w Poznaniu.
Redaktor odpowiedzialny Dyrektor Franciszek Łyczywek.